

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM
~~~~~*~~~~~

ĐÀO DUY THĂNG

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ SINH VIÊN NGOẠI TRÚ
THEO HƯỚNG TIẾP CẬN PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC

LUẬN VĂN THẠC SĨ
QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Mã số: 60.14.05

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. PHẠM HỒNG QUANG

THÁI NGUYÊN - 2011

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	2
3.1 Khách thể nghiên cứu	2
3.2 Đối tượng nghiên cứu	2
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
5. Giới hạn, phạm vi nghiên cứu	3
6. Giả thuyết khoa học	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc của luận văn	5
<i>Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ SINH VIÊN NGOẠI TRÚ</i>	6
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	6
1.2. Một số khái niệm có liên quan đến đề tài	10
1.2.1. Quản lí	10
1.2.2. Quản lí giáo dục	16
1.2.3. Quản lí trường học	18
1.2.4. Quản lí sinh viên ngoại trú	20
1.2.5. Môi trường giáo dục	27
1.3. Các yếu tố tác động đến lối sống của sinh viên ngoại trú	33
1.3.1. Đặc điểm	33
1.3.2. Hoàn cảnh sống	34
1.3.3. Quan hệ xã hội	36
1.4. Vai trò, ý nghĩa của quản lí sinh viên ngoại trú	37
<i>Tiểu kết chương 1</i>	37

Chương 2: THỰC TRẠNG MÔI TRƯỜNG SỐNG VÀ HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN NGOẠI TRÚ	38
2.1. Vài nét về địa phương	38
2.2. Thực trạng điều kiện sống và học tập của sinh viên ngoại trú	40
2.2.1. Lí do sinh viên ở ngoại trú	40
2.2.2. Điều kiện sống và học tập của sinh viên ngoại trú	42
2.3. Thực trạng công tác quản lí sinh viên ngoại trú	50
<i>Tiểu kết chương 2</i>	58
Chương 3: MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÍ SINH VIÊN NGOẠI TRÚ THEO HƯỚNG TIẾP CẬN PHÁT TRIỂN MÔI TRƯỜNG GIÁO DỤC	60
3.1. Nguyên tắc xây dựng và hoàn thiện các biện pháp quản lí sinh viên ngoại trú	60
3.2. Một số biện pháp quản lí sinh viên ngoại trú theo hướng tiếp cận phát triển môi trường giáo dục	61
3.3. Cấu trúc và mối quan hệ giữa các biện pháp	65
3.3.1. Cấu trúc của các biện pháp	65
3.3.2. Mối quan hệ của các biện pháp	66
3.4. Kết quả khảo nghiệm	66
3.4.1. Mục đích khảo nghiệm	66
3.4.2. Đối tượng, phạm vi khảo nghiệm	66
<i>Tiểu kết chương 3</i>	68
KẾT LUẬN, KHUYẾN NGHỊ	70
* Kết luận	70
* Khuyến nghị	71
Đối với các nhà trường	71
Đối với địa phương	72
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74

PHỤ LỤC

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực. Đến thời điểm này trên địa bàn Thái Nguyên chưa có ai nghiên cứu về vấn đề này!

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Đào Duy Thăng

LỜI CẢM ƠN

Quản lí sinh viên nói chung, quản lí sinh viên ngoại trú nói riêng đã và đang là một vấn đề được nhiều tổ chức và xã hội quan tâm.

Trong quá trình nghiên cứu, thực hiện đề tài: ***Biện pháp quản lí sinh viên ngoại trú theo hướng tiếp cận phát triển môi trường giáo dục***, ngoài sự nỗ lực cố gắng của bản thân, tôi đã nhận được sự giúp đỡ tích cực của nhiều cán bộ, giáo viên trong các cơ quan, nhà trường.

Có được kết quả này, tôi xin chân thành cảm ơn các đồng chí lãnh đạo Thành ủy Thái Nguyên; cán bộ, chiến sĩ công an; cán bộ đảng ủy, ủy ban nhân dân, tổ trưởng nhân dân, xóm, chủ hộ kinh doanh nhà trọ; cán bộ, giảng viên, sinh viên các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên mà tôi đã đến khảo sát, phỏng vấn, xin ý kiến.

Tôi xin bày tỏ sự kính trọng và biết ơn sâu sắc tới cán bộ, giảng viên Khoa Tâm lí- Giáo dục (Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên) và các giảng viên, nhân viên đã trực tiếp giảng dạy, giúp đỡ trong 2 năm học vừa qua, đặc biệt là Phó Giáo sư. Tiến sĩ Phạm Hồng Quang – Người đã tận tình hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài này.

Đây được xem là vấn đề mới và khá phức tạp, cộng với những khó khăn khách quan và chủ quan nên đề tài khó tránh được những hạn chế nhất định. Tôi rất mong nhận được những ý kiến tham gia, góp ý của các nhà khoa học, giảng viên ...

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

HỌC VIÊN

Đào Duy Thăng

MỞ ĐẦU

1. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Sinh viên (SV) là bộ phận quan trọng trong các học viện, trường đại học, cao đẳng (sau đây gọi chung là các nhà trường). Đây là lực lượng mà hàng năm sau khi tốt nghiệp sẽ bổ sung vào nguồn nhân lực có trình độ của đất nước. Hiện nay, cả nước có trên 6 triệu SV. Vì vậy, vấn đề chỗ ở cho SV trong điều kiện cơ sở vật chất của các nhà trường còn rất hạn chế là một bài toán chưa có lời giải tối ưu. Theo báo cáo của Ban Tuyên giáo Trung ương, thì hiện nay các nhà trường trong toàn quốc chỗ ở nội trú mới đáp ứng được khoảng 25% so với tổng số SV. Điều đó là có 75% số SV ở ngoại trú.

Mục tiêu cơ bản của giáo dục đại học, cao đẳng là đào tạo người học có phẩm chất chính trị, đạo đức, ý thức phục vụ nhân dân, có kiến thức và kỹ năng thực hành nghề nghiệp. Trong khi đó tuyệt đại đa số SV đang ở độ tuổi từ 18 đến 25, tâm lý phát triển chưa ổn định, nhận thức về hành vi còn hạn chế, cộng với việc thay đổi môi trường sống có ảnh hưởng rõ rệt đến tư tưởng, lối sống và hành vi của mỗi người. Đa số SV đều từ các địa phương khác nhau tới trường học tập khiến cho việc giáo dục, hướng dẫn, quản lý của gia đình đối với SV trong lối sống và học tập gặp nhiều khó khăn, hạn chế. Mặt khác, nhiều gia đình do cha mẹ bận rộn, thậm chí có tư tưởng ỷ lại, phó mặc việc giáo dục, quản lý con em mình cho nhà trường và xã hội. Thực tế cho thấy, hầu hết SV đều ý thức được nhiệm vụ học tập và rèn luyện của mình. Tuy nhiên, có một bộ phận SV, do thiếu sự hướng dẫn, nhắc nhở, quản lý của nhà trường, gia đình, cộng với sự tác động tiêu cực của môi trường xã hội, nhất là môi trường sống ngoại trú làm cho sao nhãng việc học tập, rèn luyện, sai lệch về nhận thức, sống buông thả, đua đòi ăn chơi, sa ngã vào các tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật v.v...

Trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên có 7 trường đại học, 1 khoa đào tạo đại học, 10 trường cao đẳng với trên 100.000 SV, trong đó trên 70.000 SV hệ chính quy tập trung từ hầu hết các tỉnh, thành phố phía Bắc về học tập.[7]. Trong những năm qua, các cấp, các ngành cùng các nhà trường trên địa bàn đã có những kế hoạch, chương trình, biện pháp quản lí SV ngoại trú, tuy nhiên chưa đem lại những kết quả như mong đợi. Hàng năm trên địa bàn xảy ra vài trăm vụ án hình sự, hàng nghìn vụ việc phải xử lí hành chính, trong đó có nhiều vụ án, vụ việc do SV gây ra hoặc có liên quan đến SV.

Nhiều SV chưa tự giác học tập, rèn luyện, vi phạm quy định của địa phương, nhà trường và pháp luật. Trong khi đó mục tiêu của giáo dục, cũng như của xã hội hiện đại đòi hỏi mỗi công dân cần nêu cao tinh thần tự giác đối với học tập và rèn luyện. Đây chính là cơ sở quan trọng để chúng tôi tiến hành nghiên cứu và đề xuất những biện pháp quản lí SV ngoại trú trong thời gian tới.

2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Nghiên cứu cơ sở lí luận và thực tiễn biện pháp quản lí SV ngoại trú những năm vừa qua, từ đó đề xuất những biện pháp trong thời gian tới.

3. KHÁCH THỂ VÀ ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU

3.1. Khách thể nghiên cứu

Nghiên cứu quá trình quản lí SV ngoại trú.

3.2. Đối tượng nghiên cứu

Nghiên cứu các biện pháp quản lí SV ngoại trú trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên.

3.3. Khách thể điều tra

- Cán bộ quản lý (Ban Giám hiệu một số nhà trường, cán bộ Phòng Công tác HSSV, cán bộ quản lý SV ở các khoa), cán bộ Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Sinh viên và SV ngoại trú.

- Cán bộ chính quyền, đoàn thể nhân dân, Mặt trận Tổ quốc, chủ hộ kinh doanh nhà trọ (gọi tắt là chủ nhà trọ)... ở một số phường (xã), tổ nhân dân (xóm), nơi có đông SV ngoại trú.

4. NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

4.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn quản lý SV ngoại trú.

4.2. Khảo sát thực trạng quản lý SV ngoại trú trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên.

4.3. Đề xuất một số biện pháp quản lý SV ngoại trú.

5. GIỚI HẠN, PHẠM VI NGHIÊN CỨU

Quá trình thực hiện đề tài, chúng tôi chủ yếu tập trung nghiên cứu tại 5 phường, xã có đông SV ngoại trú là: phường Quang Trung, Hoàng Văn Thụ, Đồng Quang, Tân Thịnh, xã Tích Lương của Thành phố Thái Nguyên.

6. GIẢ THUYẾT KHOA HỌC

Một trong những nguyên nhân nhiều SV sai lệch về nhận thức và hành vi là thiếu ý thức tự giáo dục, tự tu dưỡng. Chúng tôi tin tưởng chắc chắn rằng, nếu có tinh thần, thái độ tự học, tự rèn thì SV sẽ trở thành những công dân gương mẫu của đất nước; có phẩm chất và năng lực trên con đường lập thân, lập nghiệp của mình.

7. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trong quá trình thực hiện đề tài, chúng tôi sử dụng các phương pháp cơ bản sau:

7.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lí thuyết

Nghiên cứu lí luận về quản lí, các văn kiện của Đảng Cộng sản Việt Nam, Hiến pháp, Luật Cư trú, Luật Giáo dục, các văn bản dưới luật của Quốc hội, Chính phủ, bộ, ngành Trung ương, Tỉnh Thái Nguyên... về giáo dục- đào tạo, quản lí hành chính, phòng chống tội phạm, tệ nạn xã hội; nghiên cứu các bài viết được đăng trên tạp chí, báo, sách về giáo dục- đào tạo và nhiều tài liệu khác. Phân loại, phân tích các dữ liệu có liên quan đến đề tài về mặt cơ sở lí luận.

7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn

7.2.1. Phương pháp quan sát

- Quan sát, tìm hiểu thực tế công tác quản lí SV ngoại trú trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên.

- Quan sát, theo dõi tinh thần, thái độ tự học tập, tự rèn luyện và tự quản lí của SV ngoại trú.

7.2.2. Phương pháp điều tra

- Điều tra công tác quản lí SV ngoại trú của một số nhà trường, địa phương trên địa bàn Thành phố Thái Nguyên.

7.2.3. Phương pháp phỏng vấn sâu

- Phỏng vấn Ban Giám hiệu một số nhà trường, cán bộ quản lí địa phương, công an khu vực, tổ trưởng dân phố, trưởng xóm, cán bộ đoàn thể nhân dân, chủ nhà trọ, phụ huynh SV, SV ngoại trú về thực trạng và ý nghĩa của quản lí SV ngoại trú.

7.2.4. Phương pháp chuyên gia